

Dayanıklı
Sınıflar
Hareketi

DİN ÖĞRETİMİNDE DAYANIKLI SINIFLAR HAREKETİ PROJESİ

1. EĞİTİM DEĞERLENDİRME RAPORU

Ankara
2024

DİN ÖĞRETİMİNDE DAYANIKLI SINIFLAR PROJESİ YÜRÜTÜCÜ EKİBİ

- Prof. Dr. Dr. Theol. h. c. Mualla SELÇUK (Dayanıklı Sınıflar Hareketi Kurucusu)
- Dr. Ahmet İşleyen (Din Öğretimi Genel Müdürü)
- Cevdet Vural (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürü)
- Uğur Tecir (DOGM Ar-Ge ve Projeler Dairesi Başkanı)
- Kenan Uçma (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü-Daire Başkanı)
- Dr. Ayşe Çalal
- Dr. Elif Çakır
- Habibe Erva Uçak
- Dr. Hümeysra Güteryüz Erken
- Dr. Pınar Usta Doğan
- H. Vildan Ceylan
- Dr. Yasemin İpek

GİRİŞ

İçinden geçmekte olduğumuz dönem her şeyin hızla değiştiği, değişimin hızı nedeniyle belirsizliklerin daha da arttığı, salgın hastalıklar, doğal afetler, küresel ısınma, dijitalleşme ve benzeri nedenlerle bireysel ve toplumsal olarak dayanıklılığımızı artırma ihtiyacını şiddetle hissettiğimiz bir zaman dilimidir. 6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizde yaşadığımız, nüfusumuzun altıda birini¹ doğrudan etkileyen depremler büyük bir fiziksel yıkımın yanı sıra beraberinde getirdiği psikolojik çöküşle bu ihtiyacı daha derin bir şekilde hissetmemize neden olmuştur.

Depremler sadece doğal afetler değildir. Yapısal sorunlarımızın yanında aynı zamanda, sosyal, kültürel ve eğitim alanındaki sorunlarımızı da su yüzüne çıkaran hadiselerdir. Bu yüzden afet anlarında nasıl davrandığımız bizim kim olduğumuz, nasıl bir insan olduğumuz ve hangi değerleri kişiliğimize kattığımızla yakından ilgilidir. Özümüzü ihmal etmemiş, nefsimizi arındırmış, ruhumuzu eğitmiş ve işimizi en güzel biçimde yapmayı karakterimiz haline getirmişsek afetle başa çıkmamız o denli sağlam olacaktır. Bunun aksi bir durumda ise yıkımın şiddetinin daha da artacağı gayet açıktır.

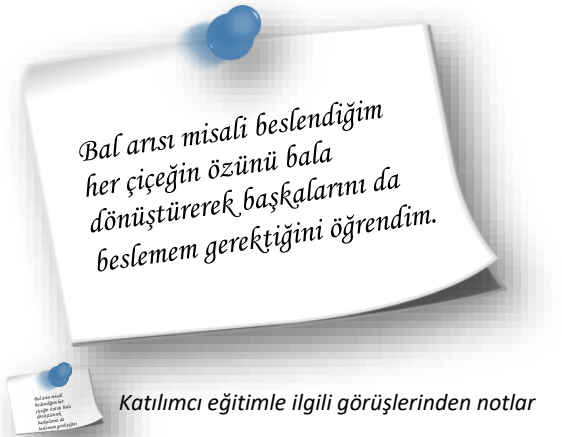
Yaşadığımız deprem gibi travma unsuru olan yaşantıların konuşulduğu ve bireysel etkilerinin ilk görüldüğü yerlerden biri sınıf ortamıdır. Burada öğretmenlerin, sınıftaki panik ortamını azaltıp öğrencileri sakinleştirme konusundaki sorumluluğu çok büyüktür. Sınıfta birlik ortamı oluşturup yaşanan travmaya dair soruların rahatlıkla sorulabildiği ve duygusal endişelerin giderilmeye çalışıldığı ortamı sağlayan yegâne kişi öğretmendir. Dayanıklı Sınıflar Hareketi'nin öncelikli amacı genç insanları, içinde kaygı, korku, endişe barındıran felaket anlarındaki her türlü karşılaşmalara hazırlarken, böyle bir desteği sunmadan önce öğretmenlerimizin de kendi iyileşme yolculuklarına destek olmaktır.

Öz olarak, Dayanıklı Sınıflar Hareketi depremler dahil olmak üzere tüm zor zamanlar için hazırlıklı olma eğitimidir.

Proje kapsamında ilk eğitim 04-08 Aralık 2023 tarihinde Ankara'da Mogan Mesleki ve Teknik Anadolu Uygulama Otelinde 8 eğitimci eşliğinde, 39 öğretmenin katılımı ile gerçekleşmiştir.

Bu rapor eğitim sonunda öğretmenlerle yapılan değerlendirme anketinin sonuçlarını içermektedir. Raporla sayısal verilerin yanı sıra katılımcı öğretmenlerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplara, projenin iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile ilgili önerilere yer verilmiştir.

Çalışmanın öncelikle din ve değerler alanında eğitim veren öğretmenlerimizin ve zincirleme bir yansımayla öğrencilerimizin iyi oluş hallerine, inancımızdan ve geleneğimizden beslenen değerler eşliğinde olumlu destek vermesi ise bu projede görev alanların en büyük umududur.

¹ <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>

1. PROJE TANIMI

Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi Projesi (Araştırma, Geliştirme Ve Eğitim Projesi)

2. PROJENİN AMACI VE HEDEFİ

Dayanıklı sınıf eğitimi, bireyi ani veya olağanüstü durumlar karşısında nasıl davranması gerektiği konusunda geliştirmeye ve hazırlamaya dayanmaktadır. Din ve değerler alanındaki dersleri temel alır, inancımızın dönüştürücü etkisini yöntem olarak benimser, bireylerin hayatlarındaki duruşunu sağlam ve güncel bilgilerle destekler, bazı kök değerler ışığında onları hazır hale getirmeyi amaçlar. Böylelikle her türlü karşılaşmaya hazır hale getirmeye çalışır.

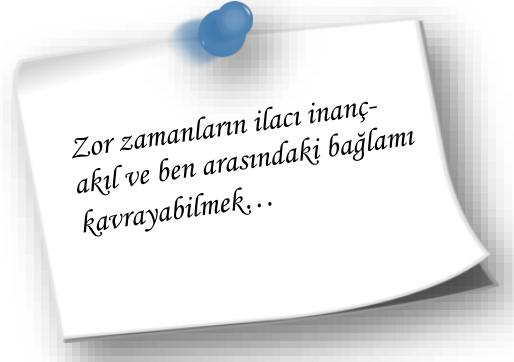
İnancın 3 kritik boyutunu oluşturan akıl, kalp ve eylemi bütünleştirme becerisini geliştirerek öğretmenin, etkin, yorumlayıcı ve dönüştürücü bir eylemlilik için afet anlarındaki karşılaşmalarını inandığı değerler yardımıyla anlamlandırmasına yardımcı olmayı ve Bilgi-Hayat ilişkisindeki çelişkileri çözümlenmeyi hedeflemektedir.

Dayanıklı Sınıflar Hareketi'nin Özellikleri:

A. Dayanıklı Sınıflar Bir Karşılaşma Ahlakı Eğitimidir: Karşılaşma ahlakı konusunda eğitim almış, bilinci yüksek bir öğretmen öğrencilerin kendi benlikleri, diğer insanlar, tabiat ve tüm varlıkla karşılaşmalarında Allah'a imanlarının sonucu olan ahlaki duruşu öğretir. İnsanın evrendeki yeri, değeri, hayatın amacı gibi varoluşsal sorulara cevap vermenin yanında öğrencisinin evrenin sesine kulak vermesine, evreni tanımaya ve işleyişini anlamasına yardımcı olur.

B. Dayanıklı Sınıflar Bir Kavramsal Netlik Modeli Hareketidir: Bu anlayıştan yola çıkan Dayanıklı Sınıflar Eğitiminin kazanımları şöyledir:

- Öğretmenlerimize güçlü birikimlerini karşılaşma ahlakı bağlamı içinde sunar.
- Öğretmenlerimizin bilgisini bilgiye dönüştürmek için yardımcı olur.
- Zor zamanlarla başa çıkma, daha sonra hayata devam edebilme ve yaşadıklarından öğrenme becerilerini geliştirmeye yardım eder.
- Hayat karşısında ahlaki bir duruşa sahip olmada, sorun çözmede, sorumluluk almada, kararlara ışık tutmada inancın önemini ve bilimin değerini gösterir.
- Allah'ın takdiri ve kulun tedbiri önermesini çözümler.
- Hem özgürlüğünün, özgünlüğünün ve sorumluluğunun ayırıcılığı olan hem de Tanrı'nın lütfunun, bereketinin, feyz ve ihsanının talebinde olan öğrenci yetiştirir.
- İnancın hayata ve insana dair bir anlam ve anlamlandırma haritası sunma işlevini ortaya çıkarır.

- C. Dayanıklı sınıflar eğitimi inancıyla tutarlı, hayatta karşılaşılan durumlara uygun sorumlu tavır ve tutum eğitimidir: Sıradan olmayan her durum karşısında bireyin inancı ile uyumlu, hayatın doğal akışına uygun davranabilen, aynı zamanda güncel bilgi sahibi, sorumluluk alabilen, gerektiğinde inisiyatif kullanabilen bir tavırda olabilmesi ve bu tutum ve davranışlarını, yaşamın genel akışına yayabilecek hazırlıkta bulunmasını hedefleyen din eğitimi temelli bir eğitimidir.
- D. Dayanıklı Sınıflar Eğitimi Değerlerimize Ses Verme Eğitimidir: İnancımızın bizden istediği değerlere ancak kişiliğimizde yaşam alanı açtığımızda ve onları nesneleştirmekten kurtardığımızda ses verebiliriz.

*Kalbinize anlattığımız
hikâyenin sıhhatini
sorgulayın.
Kimse olmadığı yere gitmez.*

*Öğretmen bilgiyi farklı
açılardan öğrenciye keşfettiren
liderdir?*

Dayanıklı Sınıfların Üzerine İnşa Edildiği Temeller: Hardal tanesi metaforu

Dayanıklı Sınıfların Temelinde Yer Alan 5 Kök Değer

- İşini İyi Yapmak (Salih Amel),
- Değerbilirlik (Şükür),
- Güven,
- Umut,
- Diğerkâmlık
- Yöntemi: 5 basamaklı Kavramsal Netlik Modelidir.

*Batı'nın ilminden oluk oluk
beslenirken kendi
memleketinin, kültürünün,
medeniyetinin çocuğu nasıl
olunur; Mualla Hoca'nın
nezdinde karşılaşmış oldum.
Memnun oldum.*

KAVRAMSAL NETLİK MODELİ

1. BASAMAK	Mevcut Durumu Değerlendirme: Gönül Gözüyle Görme
2. BASAMAK	Bağlamsal Düşünme Becerisi: İlahi Mesajın Dönüştürücü Etkisine Açılmak
3. BASAMAK	Kendini Bilmenin Önemi: Benim İçin Ne İfade Ediyor?
4. BASAMAK	Ortak İyiye Katılım: Eyleyen İnsanlar Olmayı Öğrenme
5. BASAMAK	Değer Temelli Anlama: Şükürle Bezenmiş Şifa Bulmuş Karşılaşmalar

3. PROJE SÜRECİ VE KAPSAMI

Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi projesi 2023 Eylül -2025 Eylül tarihleri arasında yapılacak iş ve faaliyetleri kapsayan 24 aylık bir proje olarak tasarlanmıştır.

Faaliyet 1: Din Öğretimi Genel Müdürlüğü bünyesinde proje koordinasyon, eğitmen ve uygulama ekibinin oluşturulması

Faaliyet 2: Proje uygulama ekibi ve eğitmenlerine eğitimler verilmesi

Faaliyet 3: Projede kullanılacak hizmet içi modeline uygun olarak eğitim programının hazırlık çalışmalarının yapılması

Faaliyet 4: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ile AİHL meslek dersleri öğretmenlerine pilot uygulama kapsamında, eğitim programı çerçevesinde eğitimlerin verilmesi

Faaliyet 5: Eğitim programının değerlendirmesinin yapılması

Faaliyet 6: Depremden etkilenen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi Öğretmenleri ile AİHL meslek dersi öğretmenleri öncelikli olmak üzere öğretmenlere eğitimlerin verilmesi ve aldıkları eğitim doğrultusunda çalıştıkları bölgelerde Dayanıklı Sınıflar Projesi ile ilgili olarak faaliyetlerini gerçekleştirmeleri.

Faaliyet 7: Proje görünürlük çalışmaları kapsamında web sayfasının ve sosyal medya hesaplarının hazırlanması

Faaliyet 8: Proje sonuç raporunun oluşturulması

Nasıl Bir Eğitimidir?

- Dayanıklı sınıflar bir karşılaşma ahlaki eğitimidir.
- Dayanıklı sınıflar bir kavramsal netlik modeli hareketidir.
- Dayanıklı sınıflar eğitimi inancıyla tutarlı, hayatta karşılaşılan durumlara uygun sorumlu tavır ve tutum eğitimidir.
- Dayanıklı sınıflar eğitimi değerlerimize ses verme eğitimidir.
- İşte bu nedenlerle, Dayanıklı Sınıflar insanın hayattaki yerini ve değerini önceleme eğitimidir.

Neyi Hedefliyor?

İnançın 3 kritik boyutunu oluşturan **akıl, kalp ve eylemi** bütünleştirme becerisini geliştirerek öğretmenin, etkin, yorumlayıcı ve dönüştürücü bir eylemlilik için afet anlarındaki karşılaşmalarını inandığı değerler yardımıyla anlamlandırmasına yardımcı olmayı ve Bilgi-Hayat ilişkisindeki çelişkileri çözümlenmeyi hedefler.

Kavramsal Netlik Modelini Kullanır

1. Basamak: Mevcut Durumu Değerlendirme
2. Basamak: Bağlamsal Düşünme Becerisi
3. Basamak: Kendini Bilmenin Önemi
4. Ortak İyiye Katılım
5. Değer Temelli Anlama

Dayanıklı Sınıflar Hareketi olarak:

“İnanç, Hayat ve Ben”

ilişkinisi irdeliyor ve dayanıklı olmak, şifa bulmak ve yeniden devam edebilmek için;

Neye inanıyorum?

Ne yapıyorum?

Niçin?

(3N) sorularını soruyoruz.

Hangi Temeller Üzerine İnşa Edilir?

“Hardal Tanesi”

metaforunu kullanarak 5 temel üzerinde yükselir:

- İşini iyi yapmak (Salih Amel)
- Değerbilirlik (Şükür)
- Güven
- Diğerkamlik
- Umut

DİN EĞİTİMİNDE DAYANIKLI SINIFLAR HAREKETİ

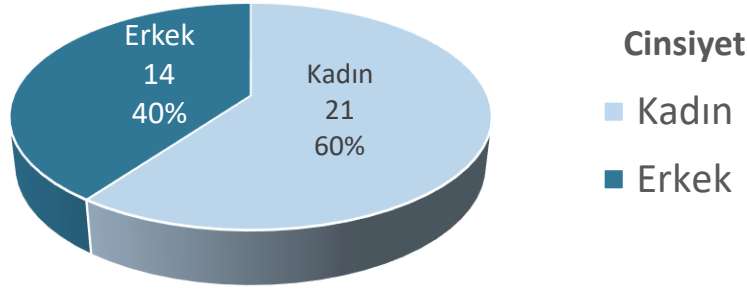
Atölyeler

1. Jung Kişilik Tipleri Teorisini temel alan “Francis Kişilik Tipleri Ölçeği”ne göre gruplar oluşturma
2. Kavramsal netlik modelinin basamaklarını uygulamaya yönelik atölye çalışmaları
3. Kişilik Tiplerine göre İnşirah Suresinin Anlamı

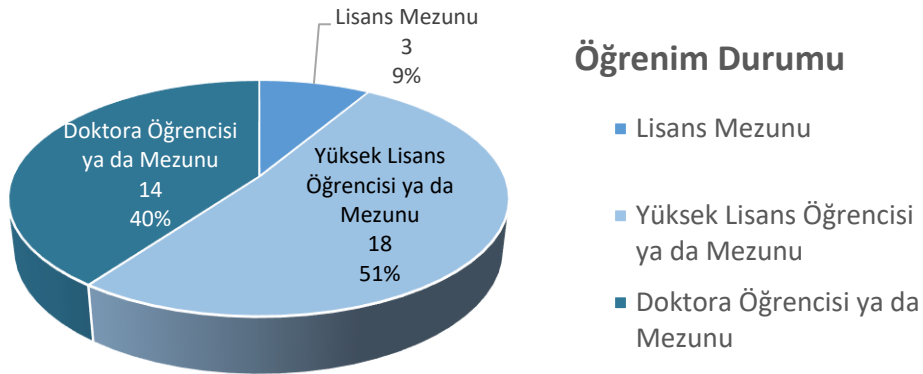
4. DAYANIKLI SINIFLAR HAREKETİ PUKÖ TEMELLİ EYLEM PLANI GERÇEKLEŞTİRME 1. EĞİTİM RAPORU

- 04-08 Aralık tarihinde Mogan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Uygulama Otelinde gerçekleştirilen hizmet içi eğitime 39 kursiyer katılım sağlamıştır. Bu kursiyerlerden 35'i proje yürütücüleri tarafından düzenlenen gönüllülük esaslı değerlendirme anketini doldurmuştur.

Şekil 1

- Şekil 1 incelendiğinde hizmet içi eğitime 21 kadın ve 14 erkek kursiyerin katıldığı görülmektedir.

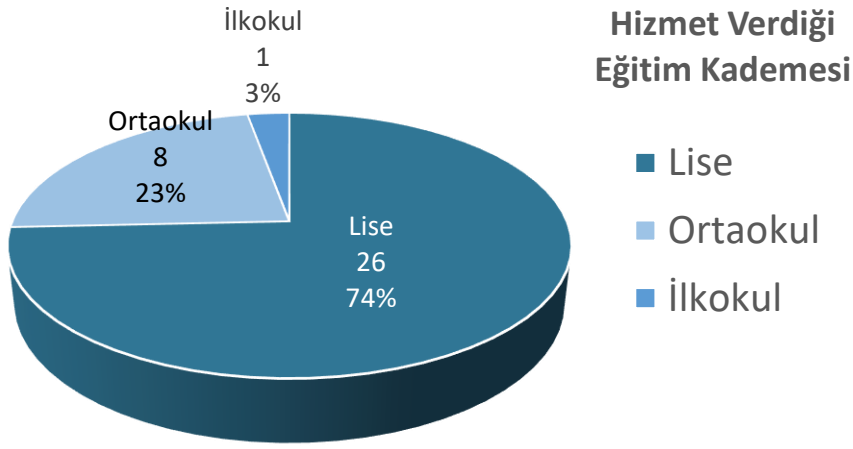
Şekil 2

- Şekil 2 incelendiğinde katılımcılardan 14'ü doktora mezunu ya da öğrencisi, 18'i yüksek lisans mezunu ya da öğrencisi ve 3'ü lisans mezunu olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum hizmet içi programımıza katılan kursiyerlerimizin akademik farkındalığı yüksek bireylerden oluştuğunu göstermektedir. Kursiyerlerin bu özellikleri katıldıkları bu hizmet içi eğitimi değerlendirebilme potansiyellerinin de yüksek olması ve dolayısıyla güvenilirliği yüksek değerlendirme sonuçlarını elde etmeye imkân vermesi açısından kayda değerdir.

«Şükürle bezenmiş şifa bulmuş karşılaşmalar...» #Dayanıklı sınıflar bir karşılaşma ahlakıdır.

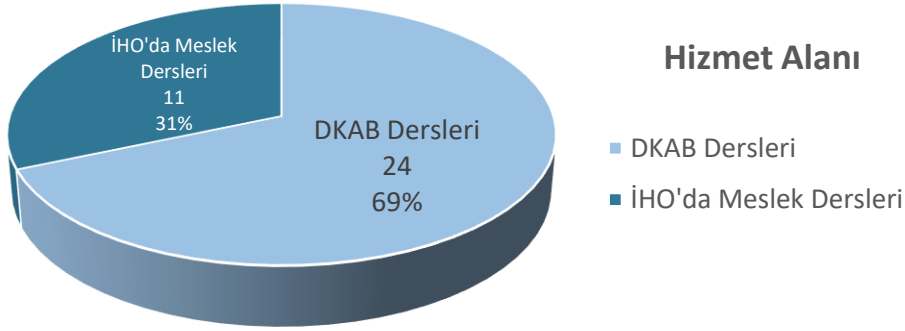
Kendi varamadığımız bir yere öğrencimizi ulaştıramayız.

Şekil 3

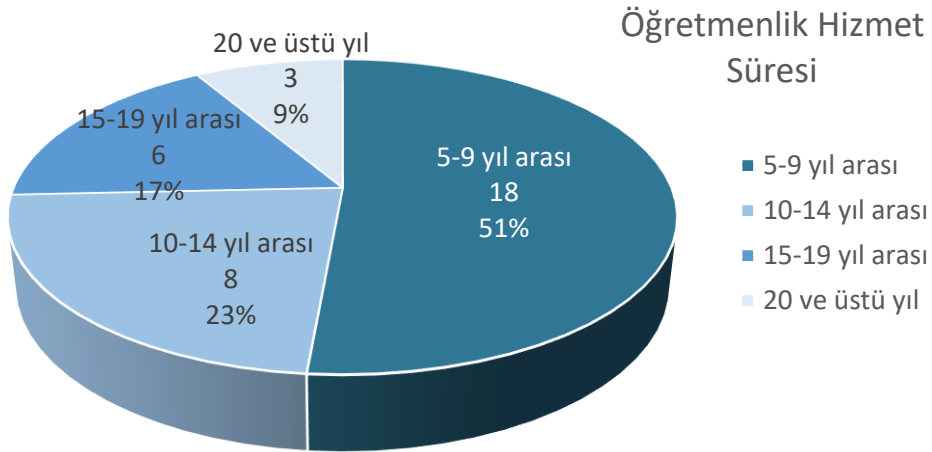
- Şekil 3 incelendiğinde Kursiyerlerin çoğunlukla lise düzeyindeki okullarda çalıştığı ve ortaokul düzeyini de niceliksel olarak temsil edecek bir dağılım gösterdikleri ortaya çıkmaktadır.

Şekil 4

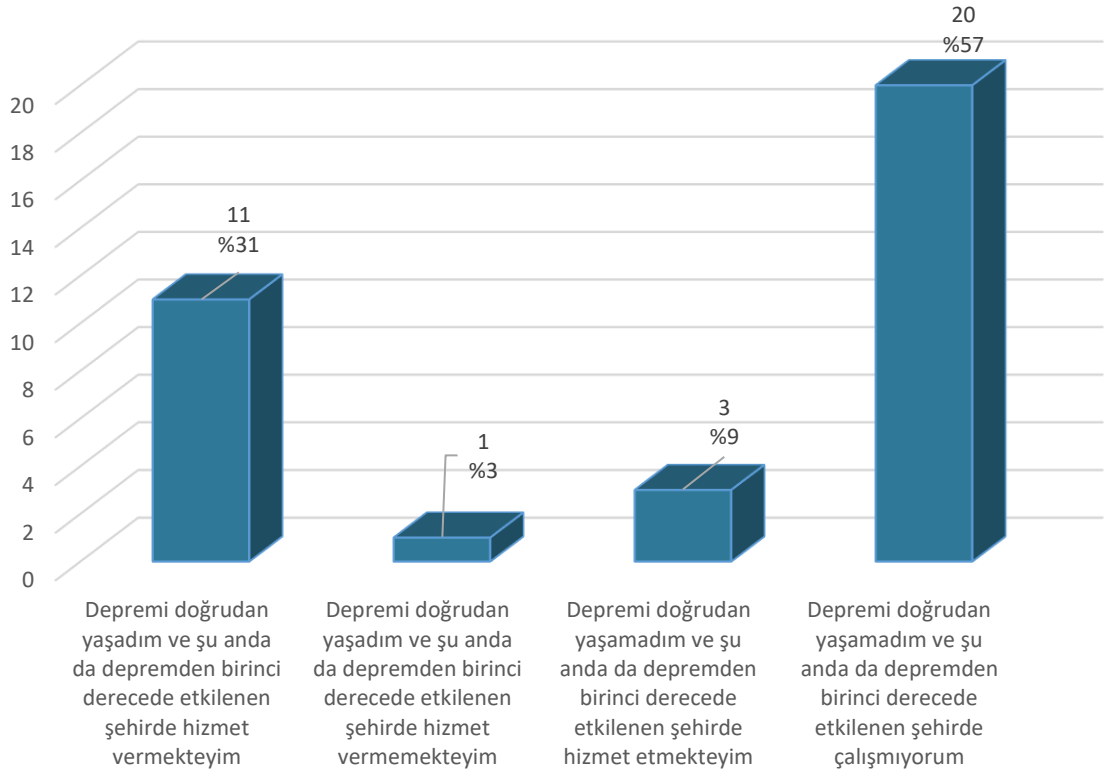
Şekil 4 incelendiğinde kursiyerlerin görev yaptıkları alanlar açısından çoğunlukla DKAB derslerinde rol aldıkları ancak niceliksel olarak İmam-Hatip Okullarında meslek dersleri öğretmenlerini de temsil edecek bir dağılıma sahip oldukları ortaya çıkmaktadır.

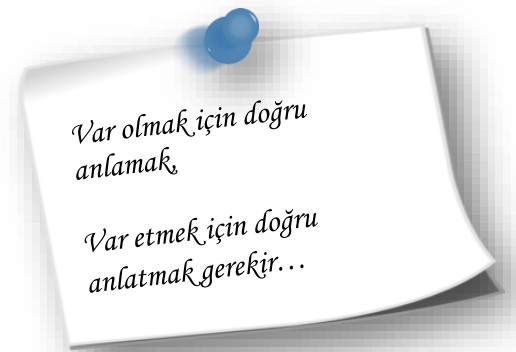
Şekil 5

- Şekil 5 incelendiğinde kursiyerlerin en az 5 yıllık hizmet süresine sahip olduğu ve 20 yıllık süreyi aşkın hizmet süresine sahip olanların da bu hizmet içi eğitime dahil olduğu ve kursiyerlerin hizmet süresi olarak neredeyse her düzeyi temsil eden dengeli bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların 6 Şubat 2023 Türkiye Depremini Yaşama Durumu

- Dayanıklı Sınıflar Hareketi Projesinin hayata geçtiği ilk uygulamasında deprem bölgesindeki öğretmenlere öncelik verilmiştir. Bu kapsamda 35 katılımcı üzerinden 14'ü Türkiye'deki 6 Şubat 2023 Depremini doğrudan yaşamış ya da şu an depremden birinci derecede etkilenen şehirlerde hizmet veren öğretmenler hizmet içi eğitime alınmıştır (bk. Tablo 1).
- Kursiyerlere aldıkları hizmet içi eğitimi içerik, eğitmen, kurs süresi, kursiyer sayısı ve fiziksel olanak yönünde değerlendirmelerine olanak tanıyan çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular yönlendirilmiştir. Çevrimiçi (Online) olarak görüşlerinin yer aldığı bu değerlendirme etkinliği hem nicel hem de nitel bir yaklaşımla analiz edilmiş ve bulgular bir bütünlük içerisinde anlamlandırılmaya çalışılmıştır (Nicel bulgular için bk. raporun sonundaki Tablo 2, 3, 4, 5 ve 6).
- Elde edilen nicel ve nitel bulgular, 04-08 Aralık tarihli Dayanıklı Sınıflar Hareketi hizmet içi eğitiminin gerek teorik içerik veya atölye uygulamaları gerek eğitmenin alan yetkinliği ile sahip olduğu rehberlik ve iletişim becerisi ya da kurs süresinin etkin yürütülmesi, fiziksel olanaklar, kursiyer seçimi ve sayısı yönleriyle katılımcılarda yüksek bir memnuniyet oluşturduğunu göstermiştir. Nesnel ve şeffaf bir yaklaşımla ulaşılan bu sonuçları temellendirmek üzere aşağıda hem nicel bulgular betimlenmiş hem de kursiyerlerin açık uçlu değerlendirmelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir (ilgili kanıt için detaylıca bk. Tablo 2, 3, 4, 5 ve 6 ve nitel tema başlıkları).

- Dayanıklı Sınıflar Hareketi Projesi kapsamında ilk defa gerçekleştirilen bu hizmet içi eğitimin kursiyerlerinin değerlendirmelerine sunulduğu anket çalışmasının sonuçları proje yürütücü başkanı ve ekibi tarafından çok yönlü irdelenmiştir. Böylece proje kapsamında tekrarlı sürdürülmesi planlanan hizmet içi programlarda hangi eğitsel etkinliklerin geliştirilerek devam ettirilmesi ve ne tür yeni ihtiyaçların belirdiği tartışılmıştır.
- Bu detaylı ve derinlemesine değerlendirme etkinliği sonucunda sürdürülebilirlik ve geliştirilebilirlik ilkeleri etrafında Dayanıklı Sınıflar Hareketi Projesinin uygulama esaslarına dair bazı kararlar alınmıştır.

PROJENİN PUKÖ (PLANLA, UYGULA, KONTROL ET VE ÖNLEM AL) VE KALİTE SÜREÇLERİ KAPSAMINDA ALINAN KARARLARI

Sürecin işletilmesine ilişkin kararlar iki ana başlık altında toplanmıştır. Bunlardan birincisi kademeli olarak uygulanacak bu eğitimlerin kaç aşamadan oluşacağı ve nasıl yürütüleceğidir. Buna göre eğitimde üç aşamalı bir kur sistemi takip edilecektir.

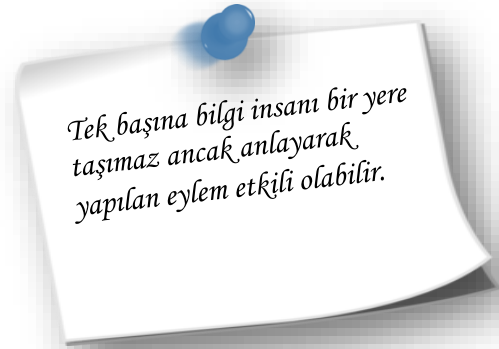
I. Kur: Kursiyerlerin Dayanıklı Sınıflar Hareketi-I eğitimine yüz yüze eğitim şeklinde katılacakları ilk aşamadır.

II. Kur: Kursiyerlerin ikinci aşamada çevrimiçi eğitimlere dahil edilmesi ve bu sürecin sonunda çevrimiçi olarak düzenlenecek çalışmaya katılmalarıdır.

III. Kur: Kursiyerlerin bu son aşamada tekrar bir yüz yüze eğitime alınmaları ve bir ölçme değerlendirme etkinliğine dahil edilmeleridir.

PERİYODİK OLARAK YÜZ YÜZE DÜZENLENECEK I. KUR UYGULAMASINA DAİR KARARLAR:

- Projenin ilk uygulamasında çıkan belirgin sonuçlardan birinin öğretmenlerin zor konuların öğretiminde veya öğrencilerin manevi olarak desteklenmelerinde din dersi öğretmenin sorumlulukları, sınırlılıkları ve hareket alanında rol karmaşası yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Yapılan bu tespit neticesinde I. Kur uygulamasında kursiyer öğretmenlerimize bu konuda mesleki kimliklerini inşa etme ve kendilerine bir yol haritası çıkarmalarına imkân tanıyacak bir etkinliğin düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda zor konuların öğretiminde ve öğrencilerin manevi destek ihtiyaçları karşısında ilahiyatçı kimdir, din dersi öğretmenin mesleki sorumlulukları nelerdir, hareket alanı nedir, benimsenecek esaslar nelerdir? şeklindeki sorulara cevap üretecek bir panel çalışması yürütülecektir. Moderatörlüğünü Prof. Dr. Mualla Selçuk'un yapacağı bu panele söz konusu problemler üzerinde çalışmış üç uzman akademisyen davet edilecektir (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 1. tema)

- Panel etkinliği sonrasında kursiyerler "Zor zamanlardan geçen öğrencilere nasıl yardımcı olabilirim ve ne kadar yardımcı olabilirim?" şeklindeki soruları merkeze aldıkları ve bu konudaki deneyimlerini de gözden geçirdikleri bir atölye çalışmasına dahil edilecektir. Her gruptan zor konuların ğretimi ve güncel zor durumların sınıfa taşıdığı zamanlarda ya da öğrenciyle bu konulardaki bireysel iletişimde esas alacağı ilkelere ulaşmaları ve etkinlik sonucunda bunu bütün gruplarla paylaşımları sağlanacaktır (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 1. tema).
- Dayanıklı Sınıflar Hareketi nedir ve ne değildir tanıtımı yapılacaktır. Bu doğrultusunda eğitimin öncelikli hedefinin öğretmene önce KENDİN DAYANIKLI OL! ağırısı olduğu, Kavramsal Netlik Modelinin ğretmene zor konularla baş etmede bir düşünce sistemi kazandırdığı ve bu modelin ğretim faaliyetlerinde ve genel olarak hayatın her alanında ya da kişisel gelişiminde öğretmene bir felsefe sunduğuna dair bir sunum yapılacaktır (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 1. tema).
- Kursiyerlerin mesleki tecrübelerini paylaşımlarını arttıracak etkinliklere daha fazla yer verilecektir (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 2. tema).
- Kursiyerlerin yetenek alanlarının keşfedilmesi ve diğer meslektaşlarıyla paylaşımını sağlamak böylece bir din eğitimcisinin gücünü ve önemini ortaya koymak üzere "yetenek paylaşımı" etkinliğine yer verilecektir. Kursiyerlere bu konuda sanatsal, edebi ya da akademik alanlardaki ilgi ve yeteneklerini açığa çıkaracak etkinlik düzenlenecektir (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 3. tema)
- Projenin ilk defa uygulandığı birinci kur eğitimine katılmış kursiyerlere onursal bir değer atfetmek ve bu kişilerin tecrübelerini derinleştirmelerine imkân oluşturmak istenmektedir. Bu durum aynı kursiyerlerin farklı dönem ve gruplara açılan birinci kur eğitimlere katılmalarına, programın süreç içerisindeki gelişimini izlemelerine ve programları karşılaştırılmasına olanak verecektir. Bu kapsamda ilk kursiyerlerimizden her defasında beş ya da altı kişi olmak üzere yüz yüze devam ettirilecek birinci kur eğitime onursal misafir olarak katılmaları sağlanacaktır. Böylece onursal kursiyerler tarafından farklı tarihlerde ve gruplarda sürece dahil olan yeni kursiyerlere tecrübe aktarımı yapılacak ve farklı dönem kursiyerleri arasında gönül köprüsü kurulacaktır.
- Psikolojik kişilik tiplerine göre atölye çalışma gruplarının belirlenmesi uygulamasına devam edilecektir (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 4. tema).
- Kavramsal Netlik Modeline ilişkin atölye çalışmaları devam ettirilecektir. Modelin aktarımına dair teorik içerik ve uygulama çalışmalarında sağlanan dengeli dağılım devam ettirilecektir (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 5. tema).
- Din derslerinde zor konuların ğretiminde öğretmenlerin muhteva açısından karşılaştıkları güçlüklerle baş edebilme becerilerini arttırmak üzere kader, ölüm veya kötülük problemi gibi konularda ilahiyat alanındaki uzman akademisyenlerin hizmet içi uygulamasına davet edilmesinin programa zenginlik katacağı düşünülmektedir (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 11. tema).
- Eğitim içerisinde yer alan atölye çalışmalarının her biri için uygulamanın yapılışı, süresi ve esasları için kursiyerleri yönlendirici yönergeler hazırlanacaktır. Projenin ilk uygulamasında bu yönde ihtiyaç odaklı düzenlemelerde bulunmak üzere bilinçli bir esnek form takip edilmiştir (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 6. tema).

*Karşılaşma bir durum;
karşılama bir duruştur.*

- Eğitim başlamadan önce kursiyerlere sunulan program akışının daha detaylı hazırlanması. Projenin ilk uygulamasında bu yönde ihtiyaç odaklı düzenlemelerde bulunmak üzere bilinçli bir esnek form takip edilmiştir (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 7 tema).
- Kavramsal Netlik Modelinin ikinci ve üçüncü basamaklarıyla yakın ilişkili (metin bağlam ilişkisi ve kişisel gelişim) insanın psikolojik kişilik tiplmesine göre Kur'an metni ile iletişimi şeklindeki atölye çalışmaları devam ettirilecektir.
- Yüz yüze yapılacak I. Kur eğitimlerin Ankara'nın merkezi konumda olması açısından ve eğitime tahsis edilen konaklama imkanlarından yüksek memnuniyete ulaşılması açısından yine aynı yer ve konumda devamının sağlanmasının gerekliliğine ulaşılmıştır (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 8. tema). Ayrıca projenin hayata geçmesi aşamalarında desteğini esirgemeyen sürecin takipçisi olan ilgili bürokrasinin karar vericileri ve yöneticileri imkân halinde davetli konuşmacı olması için çalışmalarda bulunacaktır. Örneğin Dr. Ahmet İşleyen Hocamızın bu yöndeki teşrifi Türkiye'nin genelinden gelen öğretmenlerimizin motivasyonunu arttıracak ve kurumsal aidiyetine katkı sunacaktır.
- Eğitim süresince eğitmen ve kursiyerler arası rehberlik ve iletişimde yakalanan niteliğin devamının sağlanması (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 9. tema).
- Eğitim süresi, ders saatleri, ders araları gibi hususlara ilişkin uygulamaların devamının sağlanması (ilgili kararın dayanağı için bk. nitel bulgular 10. tema).

2. Kur (İkinci Düzey) Uygulamasına İlişkin Kararlar:

Birinci aşamaya dahil olan kursiyerlere ikinci aşamada çevrimiçi yollarla düzenlenen eğitsel faaliyetler düzenlenecektir. Buna göre;

- İlk uygulamaya katılan öğretmenlerimizle sürecin ikinci aşaması olarak çevrimiçi devamının sağlanması kararlaştırılmıştır. Ancak ilerleyen dönemlerde bu kursiyerlerle tekrar yüz yüze bir araya gelmesi planlanmıştır. Çevrimiçi devam ettirilecek bu toplantılarda her kursiyer daha önce yüz yüze katıldığı eğitimde kişilik tiplmesine göre belirlenmiş grup arkadaşlarıyla birlikte süreci yürütecektir.
- Her grup için bir tema belirlenecektir. Bu kapsamda din derslerinde kader, ecel, ilk yaratılış vb. – anlatımı ve öğretimi zor olarak nitelendirilen– bazı eşik kavramlar seçilecek ve gruplardan kendilerine verilecek bu kavram üzerinde çalışmaları istenecektir.
- Projenin eğitmenleri tarafından yapılacak genel bilgilendirme toplantısından sonra her grubun kendi içerisinde çevrimiçi toplantıları yürütmesi sağlanacaktır.
- Belirli eşik kavramlar özelinde öğrencilerin ve öğreticilerin nerede zorlandıklarının, nerede takılıp kaldıkları ve nerede bağlam kuramadıkları tespit edilerek raporlaştırılacaktır.
- Gruplardan öncelikli olarak üzerinde çalışmaları beklenen eşik kavramın öğretiminde öğrencilerin ve kendilerinin ne gibi güçlüklerle karşılaştıklarına dair sınıf içi deneyimlerini değerlendirmeleri ve raporlamaları beklenecektir.

- Öğretmenlerden karşılaştıkları bu güçlükleri aşmada Kavramsal Netlik Modelini merkeze alarak bir öğretimde bulunmaları istenecektir. Ancak bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, bu modelin doğrudan öğrenciye sunulamayacağı ancak öğretmenin eşik kavram öğretiminde benimseyeceği ilke ve seçeceği yöntem, teknik ve eğitsel etkinliklerin bütününde öğretmenin kendisine bir yaklaşım kazandırması gerektiğidir.

- Her grup kendisine sunulan eşik kavramın öğretimini Kavramsal Netlik Modelini merkeze alarak tasarlayacak ve bu kapsamda modelin hangi basamağından nasıl istifade edeceğini ve hangi yönde kullandığı öğretim ilke, yöntem, teknik ve materyallerini belirleyecektir. Akabinde grubun bütün üyeleri bu tasarı örneğini sınıfında uygulayacaktır. Uygulama sırasında ve sonrasında grup üyeleri arasında aktif bir iletişim ve iş birliği sağlanacaktır. Bütün üyeler grubuna özgü bu ortak tasarısını uyguladıktan sonra deneyimleri doğrultusunda Kavramsal Netlik Modeli merkezli bir öğretim etkinliği seti ortaya koyacaktır. Daha sonra bu ürün grup sözcüsü tarafından proje eğitmenlerinin ve diğer bütün grupların katılım sağladığı çevrimiçi çalıştayında sunulacaktır. Bu şekilde din derslerinde zor konuların öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle baş etmeye imkân tanıyan bir dizi materyalin elde edilmesi ve bütünlük içerisinde öğretmenlerin istifadesine sunulması planlanmaktadır. (II. Kur uygulamasıyla sürecin devam ettirilmesi ihtiyacının belirdiğini gösteren kanıtlar için bk. raporun sonundaki başlık: "2. Kur (İkinci Düzey) Eğitim Uygulaması Kararına Dayanak Oluşturan Nitel Verilerden Bazı Örnekler")

A) KURSIYER HİZMET İÇİ EĞİTİM DEĞERLENDİRME ANKETİNİN SONUÇLARI (NİCEL BULGULAR)

Tablo 2: Katılımcıların Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi Hizmet İçi Eğitimini Program İçeriği Yönüyle Değerlendirmeleri

ANKET İFADELERİ	KATILIM DÜZEYLERİ (5'li puanlandırma ölçeği)									
	5 puan		4 puan		3 puan		2 puan		1 puan	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
"Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi" Programına katılmam alanımdaki bilgi ve becerilerimin artmasına olumlu katkı sağladı.	33	94,3	1	2,9	1	2,9	0	0	0	0
"Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi" Programı alanımla ilgili yeni bir anlayış ve bakış geliştirmeme katkı sağladı.	33	94,3	1	2,9	1	2,9	0	0	0	0
"Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi" Programındaki atölye çalışmaları mesleki formasyonumu arttırmama katkı sağladı.	32	91,4	3	8,6	0	0	0	0	0	0
Bu program MEB tarafından düzenlenen hizmet içi eğitimlere karşı tutumumu olumlu etkiledi.	32	91,4	3	8,6	0	0	0	0	0	0
"Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi" programının takip eden ikinci bir basamağına katılmak isterim.	32	91,4	2	5,7	1	2,9	0	0	0	0
"Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi" Programında sunulan teorik içerik mesleki formasyonumu arttırmama katkı sağladı.	31	88,6	2	5,7	1	2,9	1	2,9	0	0
Programda atölye çalışmalarında kullanılan etkinlikler eğitimin içeriğine uygundu.	29	82,9	3	8,6	3	8,6	0	0	0	0
"Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi" programını başkalarına tavsiye ederim.	29	82,9	5	14,3	1	2,9	0	0	0	0
Programda atölye çalışmalarında kullanılan etkinlikler anlaşılırdı.	28	80	5	14,3	2	5,7	0	0	0	0
Programa kabul edilme ölçütlerini makul buluyorum.	28	80	6	17,1	1	2,9	0	0	0	0
Katılımcılara/kursiyerlere program süresince yeterince söz hakkı tanıdı	27	77,1	6	17,1	2	5,7	0	0	0	0
"Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi" Programı beklentilerimi karşıladı.	26	74,3	7	20	1	2,9	1	2,9	0	0

Tablo 3: Katılımcıların Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi Hizmet İçi Eğitimini Gerçekleştiren Eğitimciler Yönüyle Değerlendirmeleri

ANKET İFADELERİ	KATILIM DÜZEYLERİ (5'li puanlandırma ölçeği)									
	5 puan		4 puan		3 puan		2 puan		1 puan	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Programı yürüten eğitimci kadrosu olumlu ve etkin iletişim becerilerine sahipti.	33	94,3	2	5,7	0	0	0	0	0	0
Programda süresince eğitimci/öğreticiler ile katılımcılar arasındaki etkileşim yeterli ve etkindi.	32	91,4	3	8,6	0	0	0	0	0	0
Programdaki atölye çalışmalarını yürüten eğitimci kadrosu yeterli donanıma sahipti.	30	85,7	5	14,3	0	0	0	0	0	0
Programı yürüten eğitimci kadrosu yeterli donanıma sahipti.	30	85,7	5	14,3	0	0	0	0	0	0

Tablo 4: Katılımcıların Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi Hizmet İçi Eğitimini Fiziksel İmkanlar Yönüyle Değerlendirmeleri

ANKET İFADELERİ	KATILIM DÜZEYLERİ (5'li puanlandırma ölçeği)									
	5 puan		4 puan		3 puan		2 puan		1 puan	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Programın konaklama organizasyonu yeterliydi	31	88,6	4	11,4						
Programın yürütüldüğü bina/salonlar/derslikler eğitim süreci için uygundu	30	85,7	5	14,3	0	0	0	0	0	0

Tablo 5: Katılımcıların Program Süresinin Yeterliliğini ve Etkinliğini Değerlendirmelerine İlişkin Sonuçlar

Değişken Türü	N	%
Eğitim süresi yeterliydi ve etkin kullanıldı.	25	71,4
Program içeriğine göre süre yetersizdi ama etkin geçti.	10	28,6
Program içeriğine göre eğitim süresi fazlaydı ama etkin geçti	0	0
Program içeriğine göre eğitim süresi fazlaydı ve verimli değildi.	0	0
Toplam	35	100

Tablo 6: Katılımcıların Kursiyer Sayısını Değerlendirmelerine İlişkin Sonuçlar

Değişken Türü	N	%
Kursiyer sayısı makuldü	35	100
Kursiyer sayısı fazlaydı ve bu durum eğitimin verimliliğini olumsuz etkiledi	0	0
Kursiyer sayısı daha fazla olabilirdi	0	0
Toplam	35	100

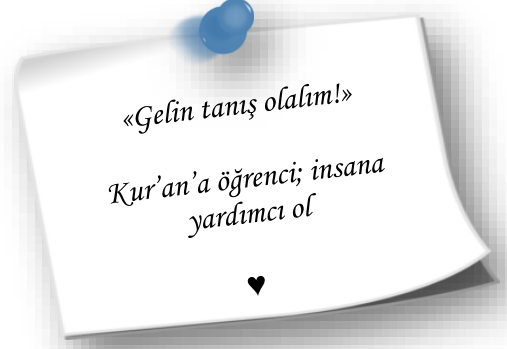
B) KURSİYERLERİN KATILDIKLARI HİZMET İÇİ EĞİTİMİ AÇIK UÇLU SORULARLA DEĞERLENDİRMELERİNDEN ELDE EDİLEN NİTEL BULGULAR

1. TEMA: ZOR KONULARIN ÖĞRETİMİNDE DİN DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN HAREKET ALANI

(GÖREVLERİ, SORUMLULUKLARI, SINIRLILIKLARI)

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan alıntı: Programın içeriğine dair beklentilerimin farklı bir boyutta olduğunu program esnasında farkettim ve benim beklediğim şeyin herhangi bir program dahilinde değil uzmanlık gerektiren bir alana dair üst düzey bir eğitimle ancak elde edilebilecek bir şey olduğunu fark ettim. Ben bir din eğitimcisiyim ve insanların sorunlarını klinik bir psikolog gibi çözemem. Bu durumun ayırdına vardım.
- Katılımcıdan alıntı: Garanti tarif vermek, bu böyle pişirilir demek yerine iyi malzeme nasıl temin edilirden tutup kendimizin özgün bir tabak çıkarmamızı desteklemesi. Ve buna inandırması
- Katılımcıdan alıntı: Program içeriğinin öğretmenlere yönelik olarak planlanmış olmasını çok anlamlı buldum. Toplumsal olarak zor zamanlardan geçtiğimiz her dönemde ya da bireysel olarak zor zamanlardan geçen öğrencilerimizle karşılaştığımızda biz öğretmenler olarak öğrencilerimize destek sunmak istiyoruz ve çoğu zaman "nasıl daha iyi yardımcı olabilirim?" sorusunun peşine düşüyoruz. Bu süreçte biz öğretmenlere "önce kendin dayanıklı ol!" çağrısında bulunulması ve bunun sadece bir çağrı olmanın ötesinde üzerinde emekle, özenle çalışılmış bir model önerisi ile desteklenerek bizlere sunulması eğitimin işlevselliğini artırıyor. Eğitim bizlere model aracılığıyla aynı zamanda bir düşünme yöntemi sunmuş oldu. Bu düşünme yöntemini karşılaştığımız olaylar, durumlar üzerinde etkin hale getirerek bir oluş halinde, farkındalıkla aktığımızda bu sürecin öğrenme ortamlarında öğrencilerimiz açısından çıktısı "örtük öğrenme" şeklinde gerçekleşecek. Kıymetli hocamız Prof. Dr. Mualla Selçuk, bu süreci kendisi öylesine özümsemiş ve benimsemiş ki eğitici rolünün yanında duruşuyla da pek çok konuda biz öğretmenlerde de örtük öğrenmeler oluşmasını sağladı. Mualla hocamdan çok şey öğrendim. Aynı zamanda proje ekibinde görev alan diğer eğitimcilerimiz de uyum içinde ve özveriyle eğitime katkı sundular. Bizlere yaklaşımları samimi ve paylaşımcıydı. Eğitimin fiziksel ortamı ve şartları da eğitim için yeterliydi ve eğitimin verimli geçmesine olumlu katkı sundu.
- Katılımcıdan alıntı: Program bir din eğitimcisi olarak önemimi ve gücümü bana yeniden hatırlattı ve tıpkı bir anka kuşu gibi yeniden doğmuş bir şekilde okuluma dönüyorum

2. TEMA: KURSİYERLERE PROGRAM SÜRESİNCE DAHA FAZLA SÖZ HAKKI TANINMASI İHTİYACI

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan alıntı: Biz bir yolcu olarak yolda bize açılan bir kapıdan içeri sokulduk. Çok da güzel ağırlandık. Açıkçası benim için programın içeriği önemliydi ama daha önemlisi, katılımcılar nezdinde İnsan tanıma, onların hikâyeleri üzerine kurguladıkları bakış açılarından faydalanabilmeydi. Beklentimden çok deneyimlerim oldu. Ve bu program benim yoluma derin bir anlam kattı.
- Katılımcıdan alıntı: Her bir düşünceye değer verilerek herkesin konuşması kendini ifade etmesi kendisiyle yüzleşmesi karşılıklı fikir alışverişi takdir değerdi.
- Katılımcıdan alıntı: Tanışma bölümü, atölyeler, başta Prof. Dr. Mualla Selçuk hocamızın rehberliği olmak üzere tüm görevlilerin katkısı çok iyi idi.
- Katılımcıdan alıntı: Ben kimim? Nerden geldim nereye gidiyorum?... Bir ödev şeklinde verilen bu etkinlik, kalbime yolculuğun dile gelmiş hali idi. Yolculuğumun sadece küçük bir kısmı. Kendimi inşa etme sürecinde yaşadıklarımı ve hissettiklerimi çok az da olsa sizinle paylaşmaktan çok mutlu oldum. İnşallah bir dahaki karşılaşmamızda daha çok paylaşmak nasip olur. Etkileşimin yoğun ve samimi olması, arkadaşlarımdan gönüllerinden süzülen duygu ve düşünceleri, şiirleri, yazıları, ilahileri paylaşmaları çok güzeldi.

"Bir cümle" etkinliğinde, içimizde filizlenen çiçeklerin kokusunu size duyurabilmek için her kelimeyi itina ile seçmeye çalışmamız duygu yüklüydü. Projeye o kadar emek verilmiş ve her şey o kadar değerliydi ki; bir çiçek bahçesinin içindeydik, sizden aldığımız bu güzelliği gösterebilme telaşımız heyecanımız bu yüzdendi. Bir projeden daha fazlası; keşif yolculuğu, karşılaşma ahlakı.

- Katılımcıdan alıntı: Atölye çalışmaları çok verimli idi. Eğitimcilerin kendi çalışmalarını da bize tanıtmaları bana çok katkı sağladı. Farklı kişilerle tanışmak, farklı pencerelerin de olduğunu bana hatırlattı. Eğitimcilerin, böylesine kaliteli hocaların/insanların bir arada toplanmış olması zaten tarifsiz idi.
- Katılımcıdan alıntı: Bu denli, kendini yetiştirmiş akademik kariyer yapmış birbirinden kıymetli öğretmenlerimiz ile bir araya gelip bu programı aldığınız için, her birimiz birbirimizin ilmi duruşundan ahlâkî yapısından son derece etkilendik. Özellikle hocamız Mualla hanımdan çok memnun kaldık. Ekibinin olağanüstü gayreti bizi ziyadesiyle memnun etti. Kendini yetiştirmiş olan bu seviyedeki öğretmen arkadaşlarımızla yeni programlarda buluşmak isteriz.

- Katılımcıdan alıntı: Tearuf Karşılaşma Ahlakı kavramına bir ömür akademik hayatını veren pek kıymetli Mualla Hocamızın olaylara şahıslara yaklaşım tarzı takdire şayandı. Birikim, tecrübe yaklaşım olarak farklı şehirlerden gelen arkadaşlarla kaynaşma olması çok değerliydi. Herkes tarafından heybesini dile getirmesi ve katkı sunması çok iyiydi. Değer biçme den değerlendirme yapmamız gerektiğini hayata bakış açısı olarak kazandırdı. Şahsım olarak pek konuşmasam da çok ufak bir katkı olmuşsa ne mutlu bana. Tüm ekibe teşekkür ederim.

3. TEMA: ÖĞRETMENLERİN BİRİKİMLERİNİN POTANSİYELLERİNİN VE YETENEKLERİNİN AÇIĞA ÇIKARILMASI VE KONUŞTURULMASI

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan alıntı: Kursiyerler içerisinde ben de konuşmak istiyorum diyerek öne atılmayan deruni şahsiyetler vardı. Bunların bir metotla konuşTURULMASI gerekirdi. Her şey için teşekkür ederim.
- Katılımcıdan alıntı: Akademik olarak kendini iyi yetiştirmiş, ümmetin çocuklarını kendine dert edinmiş, yüreklerinin parıltısı yüzlerine, gözlerine, sözlerine yansımış, yurdumun her köşesinden eğitim önderleri ile karşılaşmak ruhuma, kalbime tarifsiz bir haz yaşattı. Mualla Selçuk hocam ve çok saygıdeğer, kibar, gönlü güzel ekibinin bana yaklaşımları bana kendimi çok değerli hissettirdi.
- Katılımcıdan alıntı: Programın içeriği çok zengindi, katılımcıların farklı özellikleri zenginlikte bu sebeple öğretmenlerimizin bu yönlerinin de ortaya çıkarılması için çeşitli etkinlikler olabilir (Paylaşım adına).
- Katılımcıdan alıntı: Program kendisi bir bütün halinde içinde insanın iyi hissettiği kendini bulduğu ve kendine yandaşlar bulabildiği, aldıkları ile daha sağlam adımlarla yola devam ettiği bir imkân sundu bizlere. Program sonrası bir sürü "İyi ki"li cümleler kurduk.
- Katılımcıdan alıntı: Birçok donanımlı hocamız programa dahil olmuştu. Grup çalışması yapıldığı için onların bireysel birikimlerinden zaman kısıtlılığı nedeniyle istifade edemedik. Grubun genel kanaatini almak durumunda kaldık. Daha az sayıda kursiyerle daha çok sayıda paylaşım belki bakış açımızı zenginleştirme noktasında etkili yollardan biri olabilir. Bu uygulama da kendi içinde çoooookk faydalıydı kesinlikle.
- Katılımcıdan alıntı: Termal bir otel olsa daha iyi olabilirdi, önce katılımcılar daha iyi analiz edilse özel yetenekleri olanlar programa renk katıp daha iyi etkileşim sağlanabilirdi.
- Katılımcıdan alıntı: Grupta bir sorunun cevabını 7 farklı bakış açısından tek tek dinlediğim ortak kanaati bildirmeden önceki istişare bölümü. Zenginleştiğimi hissettim. Çünkü grupta yaraları farklı, yaşları farklı, yaşanmışlıkları farklı insanlar vardı.

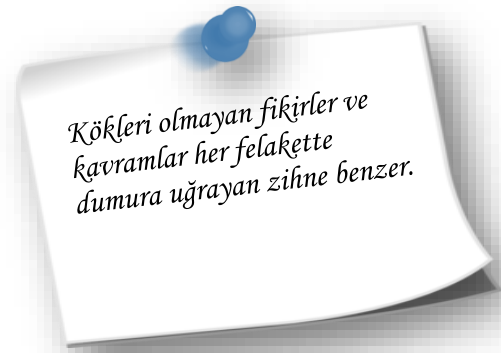

- Katılımcıdan alıntı: Hocalarımızı dinlemek ayrı bir kazanım, süreç sonunda yapılan etkinlik ile değerlendirilmemiz ayrı bir kazanım olarak, kendimizi tanımamıza vesile oldu. Ayrıca aynı dili konuştuğumuz akademik seviyesi yüksek arkadaşlarla bizi biraraya getirerek güzel karşılaşmalara vesile olduğunuz için özellikle teşekkür etmek isterim. Motivasyon ve umutla dolarak ayrıldım programdan. Emeği geçen herkese teşekkür eder devamı olursa kaçırmadan katılmak isterim. Şehrime döndüğümde kulağımda sürekli Mualla Hocamın telkinleri hal diliyle öğrettikleri vardı. Trafikte kızınca aklıma geldi: dur dedim kendime karşılaşma ahlakını hatırla "bu durumda bir duruş sergile". Sanırım bir süre bu tazelenmiş ruhla yaklaşacağım her karşılaşmaya. İyi ki bu programa katılma şansını yakalamışım...

4. TEMA: KİŞİLİK TİPLEMELERİNE GÖRE GRUPLARIN OLUŞTURULMASI

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan alıntı: Ders aralarına verilen süreye biraz daha dikkat edilebilir. 15 dk. denildiyse, süre bitiminde hazır olunabilmeli. Eğitimciler konusunda değil elbette. Kursiyerler daha dikkatli olmalı. Atölye çalışmaları için gruplama şekli olabilecek en iyisiydi. Dersin işlenişinde tüm katılımcıların aktifleştirilmesi muazzamdı.
- Katılımcıdan alıntı: Mualla Hocamızın sunumları, akademik hayatı deneyimleri, projesi, bizlere kattığı sayamadığım birçok artıları, yetiştirmiş olduğu öğrencileri ve onlarla diyalogu. Bunun yanı sıra bizlere uygulanan testler ve atölyede ki deneyimler...
- Katılımcıdan alıntı: Grupta bir sorunun cevabını 7 farklı bakış açısından tek tek dinlediğim ortak kanaati bildirmeden önceki istişare bölümü. Zenginleştiğimi hissettim. Çünkü grupta yaraları farklı, yaşları farklı, yaşanmışlıkları farklı insanlar vardı.
- Katılımcıdan alıntı: Program, öncelikle içeriğiyle ve içeriğin sunumuyla beni çok etkiledi. Programın her aşamasına emek verilmiş ve özen gösterilmişti. Özellikle atölye çalışmaları öncesinde grupların ölçek üzerinden planlanarak oluşturulması ve ölçek uygulamasından önce bizlere ölçek hakkında içerik sunulmuş olması bence çok etkili bir yaklaşımdı. Atölye çalışmalarında özellikle kendi grubum üzerinden değerlendirdiğimde, grup üyelerinin kendi içindeki uyumu ve benzeşmesi de grup çalışmasına olumlu yansdı.
- Katılımcıdan alıntı: Aynı gruba bir daha uygulanacaksa daha çok atölye olabilir. Her gün başka özelliklere göre gruplar oluşturulabilir. İçerik / düşünsel/ yargılayıcı gibi

5. TEMA: TEORİK VE PRATİK DENGESİ

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan Alıntı: Çok iyi planlanmış bir eğitimdi. İçerik ve uygulama yeterliydi. Heybemizi doldurduk.
- Katılımcıdan Alıntı: Atölye çalışma sayısının artması faydalı olacaktır.
- Katılımcıdan Alıntı: Atölye çalışma sayısı yeterliydi fakat atölyeden elde ettiğimiz fayda çok olduğu için daha fazla olsa güzel olurdu.
- Katılımcıdan Alıntı: Her konuda oldukça iyi düzeyde olan hem teorik ve pratik alanda ileri seviyede yürütülen bir çalışma oldu. Profesör hocamız ve asistan hocalarımız çok iyi bir performans gösterdi. Katılımcı öğretmen arkadaşlarım oldukça uyumlu bir tutum gösterdi ve grubun iyi bir akademik düzeyi ile çok iyi bir çalışma sağlandı.
- Katılımcıdan Alıntı: İçerik açısından başta Mualla Hocam olmak üzere kıymetli ekiple birlikte zengin deneyimler sunuldu. Eğitimciler donanımsal olarak heybe ve bagaj benzetmesiyle dolu dolu hayran bırakacak seviyedeydi. Fiziksel olanaklar bakımından da gayet temiz, düzenli teknolojik imkanlarla donatılmıştır.
- Katılımcıdan alıntı: Çok da önemli değil ama yine de ifade edeyim. Sunumlar biraz daha etkili sunum tekniklerine uygun hazırlanabilirdi. Allah için sizleri çok sevdim. Tekrar karşılaşmak duasıyla.
- Katılımcıdan Alıntı: Bir önceki maddede belirtmiştim. Akademik bilgi yerine pratik bilgi ve bir önceki maddelerde söylediklerim dikkate alınırsa tam bir zor zaman ve dayanıklı sınıf eğitimi olacaktır.

6. TEMA: DAHA YALIN, SOMUT VE YÖNERGELİ UYGULAMALARLA ATÖLYE ÇALIŞMALARININ YÜRÜTÜLMESİ

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan alıntı: Atölye çalışma sayısının artması faydalı olacaktır.
- Katılımcıdan alıntı: Atölye çalışma sayısı yeterliydi fakat atölyeden elde ettiğimiz fayda çok olduğu için daha fazla olsa güzel olurdu.
- Katılımcıdan alıntı: Bir sonraki planlamanın bundan çok daha iyi olacağı süreçten belli. Atölyelerde ekiplerden istenene göre bir saat ayarlaması yapılırsa çıktılar çok daha güzel olacaktır.
- Katılımcıdan alıntı: Daha sistemli olabilirdi.
- Katılımcıdan alıntı: Atölye süreçlerindeki süre eğer planlamanın bir gereği olarak kısa tutulmamışsa biraz daha uzun zaman verilebilirdi.
- Katılımcıdan alıntı: Aralar 10 dk değil de yarım saat olup atölye sayısı artabilir saat 17.00 de bitmez de mesela 19.00 da biter. Yoğun teorik altyapıyı kısa zamanda aktarmaya çalışmak biraz zorlayıcı oldu.

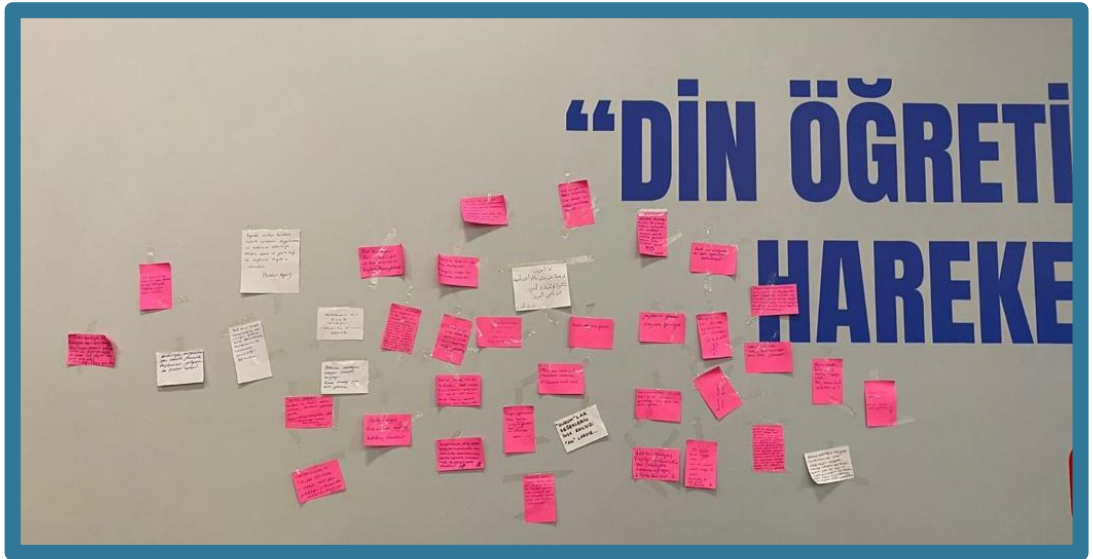
Sindirip atölye çalışmalarına taşımaya ayrılan içselleştirme süresi biraz az bırakıldı 😊 sürecimize saygı duyunuz 😊

- Katılımcıdan alıntı: Programı düzenleyenler arasında eşit etkenlik alanı açılabilir. Atölye çalışmaları sayısı artabilir. Proje sunumları içerik açılabilir.
- Katılımcıdan alıntı: Etkinlikle ve metin-bağlam ilişkisi ile ilgili yazdıklarımı buraya aktarıyorum 😊☐ Hayatın içinden daha çok örneklere yer verilebilir.

7. TEMA: EĞİTİM PROGRAMI AKIŞ BROŞÜRÜNÜN HAZIRLANMASI İHTİYACI

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

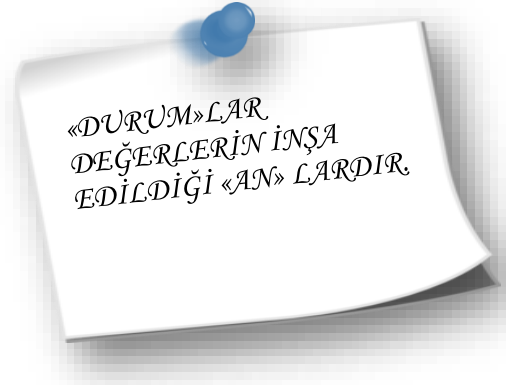
- Katılımcıdan alıntı: İçeriğe dair bir ön bilgilendirme yapılması daha faydalı olabilir.
- Katılımcıdan alıntı: Son derece başarılı ve iyi idi. Bir önerim olacak; program akışı ve planı ayrıntılı bir çizelge ile paylaşırsa zaman yönetimine katkı sağlar. Katılımcılar ön hazırlık yapar.
- Katılımcıdan alıntı: Slaytlar daha kısa ve öz bilgi, karikatür, görsellerle desteklenebilir. Ders saatleri ve çalışma içeriği ile ilgili plan çizelgesi sunulsa daha başarılı zaman yönetimi olur. Planlama ile ilgili bilgilendirme daha ayrıntılı paylaşılabilir. Program bitiminde tarihi ve kültürel bir gezi ve sosyal paylaşım olabilir. Emekleriniz için çok teşekkür ediyorum.
- Katılımcıdan alıntı: Programın ders saatleri uygundu. İhtiyacımız olan dinlenme süreleri de uygundu. Tek eksiğin kursiyerlerin bazı vakitlerde geç kalmasıydı bence. Fakat buna çok da fazla müdahale edilmesi mümkün değil. Sonuçta herkes yaşını başını almış, insan yetiştirme sorumluluğunda insanlardı. Bu sebeple bu durum biz kursiyerlerin eksiğiydi. Eğer biraz daha keskin saatler olsaydı (kursiyerler saatlere uysaydı) çok daha verimli işler ortaya çıkabilirdi diye düşünüyorum.

8. TEMA: KONAKLAMA VE EĞİTİMİN FİZİKSEL ORTAMLARI

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan alıntı: Program yerinin daha iyi bir performans ortaya koyma, dikkat gösterme ve takip etme hususunda şehir dışında olması çok iyi olmuş. Bununla birlikte eğitim yerine ulaşımında bazı aksaklıklar olmuştur.
- Katılımcıdan alıntı: Verimli, faydalı bir eğitim oldu. İçerik dopdoluydu. Fiziksel imkânlar yeterliydi.
- Katılımcıdan alıntı: Mekân seçimi gayet yerinde idi. Merkezden uzak olması, eğitim sonrasında kursiyerlerin akşam oturmaları yapmalarını zorunlu da olsa destekledi. Bu da kursta öğrenilen şeyleri pekiştirmeyi sağladı.
- Katılımcıdan alıntı: Olanaklar çok iyiydi. Eğitimcilerimiz birbirinden kıymetliydi. Çok değerli insanlardı. Ufkumuz açıldı. Hocamıza, ekibine ve millî eğitim bakanlığına çok teşekkür ediyoruz.
- Katılımcıdan alıntı: Sadece lokasyon Ankara'dan uzak. Onun dışında her şey mükemmel. Böyle bir ekiple şimdiye kadar hiçbir hizmet içi eğitimde karşılaşmadım.

9. TEMA: EĞİTİM PROGRAMINDA TESİS EDİLEN HOŞGÖRÜ, GÜVEN VE SAMİMİ ORTAMIN KORUNMASI

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

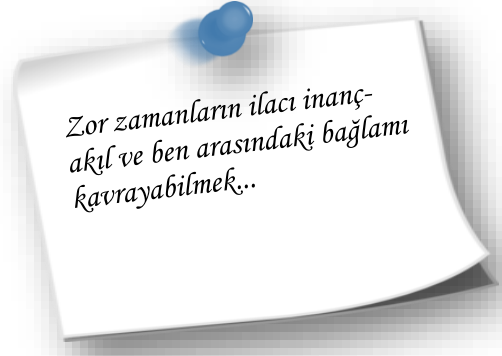
- Katılımcıdan alıntı: Samimiyetiniz/bilginiz/ilginiz. Akademik bilgiyle samimiyeti bu kadar meczetmeniz hayran bıraktı beni.
- Katılımcıdan alıntı: Akademik seviyesi bizden yüksek olan hocamızın ve kahramanlarının tevazusundan ve samimiyetinden çok etkilendim. 'Rabbini gerçekten bilen insanlar kendisini de biliyor' dedirtti. Kalbim minnetle doluydu ayrılırken
- Katılımcıdan alıntı: Programın en çok etkileyen yönü bana göre eğitimcilerin iletişim becerileri, samimi yaklaşımları, zaman yönetimi konusundaki hassasiyetleri ve bilgi birikimlerini sunma becerileri diyebilirim.
- Katılımcıdan alıntı: En çok etkilendiğim yönü, eğitim kadrosunun samimiyeti, birikimleri, istekleri ve gülyüzleriydi. Bu özellikleriyle bize eğitimin tüm kazanımlarını kazandırdılar. Ne ile karşılaşacağımızı bilmeden geldik ama karşılanabileceğimiz en güzel şekilde karşılandık. Müteşekkirimiz.
- Katılımcıdan alıntı: İçerik 10/10, Eğitimciler 100/100, İçerik güzeldi. Eğitimciler harikaydı ❤️☐❤️👏 Fiziksel imkanlar on numaraydı. Ekibiniz mükemmel gerçekten. Alana dair akademiye dair ümitlerim yeşerdi. Siz hiç ayrılmayın olur mu? Allah'ın izniyle çok güzel işlere imza atacağınıza bütün Kalbimden inanıyorum.

10. TEMA: PROGRAM ARALARI, DERS SAATLERİ VE SÜRESİNE İLİŞKİN UYGULARIN AYNI ŞEKİLDE DEVAM ETTİRİLMESİ

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan alıntı: Programın Rahat ve esnek olması çok iyi oldu. Çünkü aralar da esasında bir eğitim gibi geçti. Herkes o aralarda birbirinden bir şeyler öğrenmenin peşindeydi. Bilgi aç bir ekip olunca zayi edilen bir vakit olmadı. Herkes vakti çok güzel değerlendirdi. Eğitimlerdeki bilgilerin hazmedilme imkânı oldu.
- Katılımcıdan alıntı: Programın içeriğine göre ders süresinin az olduğunu düşünüyorum. Daha uzun süreli planlanan bir program olabilirdi. Çünkü kısa sürede çok fazla bilgi aktarımı yapıldı.
- Katılımcıdan alıntı: Esnek ders saatleri sayesinde karşılıklı bir anlayışla, sürece bizlerinde dâhil olmasıyla etkili bir çalıştay oldu.
- Katılımcıdan alıntı: İçerik güzeldi. Eğitimciler çok iyi hazırlanmışlardı. Fiziksel olanaklar yeterliydi. Bu eğitim için sürenin az olduğunu düşünüyorum.
- Katılımcıdan alıntı: Programın ders saatleri, atölye çalışmalarının sayısı ve süresi, verilen aralar eğitim açısından yeterli ve makuldü.
- Katılımcıdan alıntı: Program için yeterli bir süreydi. Ders aralarının ortalama olması iyiydi bence, konudan kopmadık konsantrasyonu bozmadı.
- Katılımcıdan alıntı: Ders saatleri biraz uzundu :) atölye çalışmalarının sayısı makul idi, süresi az idi, ders araları makul idi.

11. TEMA: DİN DERSLERİNDE ZOR KONULARIN ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETMENLERE MUHTEVA DESTEĞİ SAĞLAMAK ÜZERE İLAHİYAT ALANINDAKİ FARKLI DİSİPLİNLERDEN AKADEMİSYENLERİN PROGRAMA DAVET EDİLMESİ

Temayı Örnekleyici Nitel Verilerden Bazı Kesitler

- Katılımcıdan alıntı: Alanla ilgili akraba farklı disiplin alanlarından akademisyenlerle daha farklı açılımlar ve bakış açılarıyla sonuç zenginleşebilir.
- Katılımcıdan alıntı: İçerik zor zamanlar ekseninde genişletilebilir.
- Katılımcıdan alıntı: Zira muhatabımız insan, insanın doğasını anlamanın bu eğitimin önemli bir parçası olması gerektiğini düşünüyorum. İnsan nasıl bir varlık, gelişim özelliklerinden kritik dönemlerine, beden ruh ve duygu bütünlüğünden öğrenme şekillerine kadar detaylı ve atölye çalışmaları ile desteklenen bir içerik oluşturulabilir. İnsani tanımayan onu anlayamayacaktır, yöntemler teknikler modeller hep bu insan gerçekliği üzerine kurgulanmalıdır. Ve insani tanımaya en çok ihtiyaç duyan onu en çok anlamak durumunda olan eğitimcilerdir. Her şey için çok teşekkürler... Umarım siz de bizi anlamışsınızdır.

PERİYODİK OLARAK ÇEVİRİM İÇİ DÜZENLENECEK 2. KUR EĞİTİM UYGULAMASI KARARINA DAYANAK OLUŞTURAN NİTEL VERİLERDEN BAZI ÖRNEKLER

- Katılımcıdan alıntı: Tecrübelerle inşa edilerek en güzele mükemmele doğru giden bir anlayış sayesinde en iyiye ulaşacağına olan inancım tamdır.
- Katılımcıdan alıntı: Yeniden pazartesine dönüp yeniden aynı şartlarda başlayıp o heyecanı en başından yaşamak isterdim.
- Katılımcıdan alıntı: Programın içeriği geniş kapsamlıydı. Eğitim dolu doluydu. Bu yüzden süreç daha uzun olabilirdi diye düşünüyorum. Eğitimciler aşırı donanımlıydı ve bir o kadar hoşgörülülerdi. Fiziksel imkânlar çok iyiydi.
- Katılımcıdan alıntı: Eğitimcilerimiz kesinlikle alanlarının en iyisi. Eğitim süresi ilk aşama için yeterli. Eğitimin demlenmesi ve süreklilik arz etmesi için ikinci bir karşılaşma bence şart. Otel kaliteli olmakla birlikte Ankara'ya çok uzak, ulaşım sıkıntılı. Eğitimden sonra birlikte kültürel faaliyetlere de katılabileceğimiz bir lokasyon hem eğitimciler hem de katılımcılar için çok iyi olur.

- Katılımcıdan alıntı: İçerik güzeldi. Eğitimciler çok iyi hazırlanmışlardı. Fiziksel olanaklar yeterliydi. Bu eğitim için sürenin az olduğunu düşünüyorum.
- Katılımcıdan alıntı: İçerik mukteza-i hâl'e mutabık idi, eğitimcileri değerlendirmek haddim değil, 5 gün yetmedi, fiziksel olanaklar yeterli idi. Mescit soğuktu:)
- Katılımcıdan alıntı: Eğitim amacına yönelik olarak gayet başarılı ve çerçevesi net bir şekilde planlanmıştı. İçerik, Kavramsal Netlik Modeli üzerinden tasarlandığı için öncelikle modelle henüz tanışmamış ya da zihninde modeli henüz oturtamamış öğretmenler açısından, modelin aşamalı olarak sunulması güzeldi. Her bir model basamağı için atölye düzenlenmiş olması da konuyu pekiştirdi.
- Bundan sonraki aşama için yine aynı öğretmen grubu ile çalışılması hazır bulunuşluk açısından daha etkili olabilir. Eğitimde de geçtiği gibi "idrak, zaman alır." Süreç içinde bizler modeli deneyimledikçe, deneyimlerimizi yazarak proje ekibiyle paylaşabiliriz.
- Katılımcıdan alıntı: Eğitimciler zaman yönetimi konusunda çok başarılı idi. İkinci aşama eğitim öğrenmeyi sürekli kılacaktır.
- Katılımcıdan alıntı: Sürecin ilerleyen aşamaları hakkında daha çok bilgi almak isterdim. Merak ve heyecanla bekliyorum devamında ne olacağını...
- Katılımcıdan alıntı: Öğretmen yetiştirme ve geliştirme bağlamında bu ve buna benzer faaliyetlerin daha sık yapılması ve ülke geneline yaygınlaştırılması gerektiğine inanıyorum

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Din Öğretiminde Dayanıklı Sınıflar Hareketi Projesi öncelikle öğretmen ve öğrencilerinin zor zamanlarda inancıyla ve değerleriyle bütünleşik doğru davranışlar sergileme potansiyelini dolayısıyla dayanıklılığını artırma amacı taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda 4-8 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen ilk öğretmen eğitiminin sonuç verileri inanç- davranış bütünlüğünü destekleyen çalışmalara duyulan ihtiyacın önemini açıkça ortaya koymuştur.

Raporda verilerin bir analizi yapılmış ve bu analiz üzerinden bundan sonra gerçekleşecek eğitim programlarının tasarlanması için önemli ipuçları elde edilmiştir. Veriler doğrultusunda proje ekibi 2024 yılında yapılacak Dayanıklı Sınıflar Hareketi eğitim program tasarımı çalışmalarını başlatmış bulunmaktadır.

Bu bölümde ise doğrudan doğruya öğretmenin mesleki becerilerini geliştirecek 3 öneriye yer verilmiştir. Bunlar, değer-eylem ilişkisi, özel ilgi-yetenek- öğretim ilişkisi ve öğretmen-kişilik tipleri ilişkisi çerçevesinde kendini göstermiştir.

1. Değer- eylem ilişkisi ve geliştirilmesi

Bu konuda bundan sonra yapılacak çalışmalarda değerlerin desteğinin daha etkili olabilmesi için öğretmenin rol tanımına değer-eylem bütünlüğünün de bir boyut olarak eklenmesi önerilmektedir. Proje kapsamında yapılan ilk eğitimin sonuçlarından birisi din dersi öğretmenlerin zor konuların öğretiminde veya öğrencilerin dayanıklılığını artırmada sorumluluklarını, sınırlılıklarını ve hareket alanlarını belirlemede rol karmaşası yaşadıkları şeklindedir. Din ve değerler alanında çalışan öğretmenlerinin rol tanımını netleştirmek ve değerlerin eylem alanına geçmesine yardımcı olacak öğrenme ve öğretme modellerine ihtiyaç vardır. Atölye çalışmalarında uygulanan dinden öğrenme yaklaşımlarının ve Kavramsal Netlik modelinin olumlu etkisi öğretmenlerin ifadelerinden anlaşıldığı gibi eğitimcilerin de gözlemlediği bir husustur.

2. Özel ilgi- yetenek-öğretim ilişkisi ve bu ilişkinin keşfine imkân veren uygulama etkinliklerinin artırılması

Bir diğer sonuç öğretmenlerin özel yetenek ve ilgi alanlarının keşfinin karşılaşma ahlakının sağaltıcı gücünü ortaya çıkardığı ve dayanıklılığı artırdığı şeklindedir. Deprem bölgesindeki öğretmenler öncelenecek, gönüllü katılımı öğretmenlerin kendilerini keşfedebilecekleri farklı alanlarda atölye ve grup çalışmaları düzenlenebilir. Öğretmenlerin hat, şiir, resim, müzik gibi sanat dallarındaki ilgilerinin okul kültürünü geliştirme, geleceğe umutla bakma ve dolayısıyla dayanıklı olmaya katkısı büyüktür.

3. Öğretmenlerin kişilik tiplerinin belirlenmesi ve bilgiyi bilgeliğe dönüştürme yetkinliklerinin artırılması

Dayanıklı sınıflar eğitiminin ortaya koyduğu bir diğer sonuç öğretmenleri kişilik tipleri analizine uygun olarak sınıflandırıp kendilerini daha rahat ve anlaşılır hissedebilecekleri gruplar oluşturmanın çalışmanın verimliliğini artırdığı yönündedir. Bu sınıflandırmanın yapılandırılarak uygun içerikli diğer hizmet içi faaliyetlerinde kullanılması sadece söz konusu eğitim için değil diğer hizmet içi eğitim çalışmalarının kalitesinin ve niteliğinin artırılmasını olumlu yönde etkileyecektir.

